

ОПЕРАЦІЙНИЙ АНАЛІЗ ЯК ІНСТРУМЕНТ УПРАВЛІННЯ ВИТРАТАМИ

Доценко К.В., гр. МО-19

Науковий керівник – доц. **Гаркуша Нат.М.**
Харківський державний університет харчування та торгівлі

В умовах ринкової економіки основною метою діяльності підприємства є досягнення максимального прибутку. Можливості досягнення цієї стратегічної мети обмежені витратами підприємства.

Для підприємств роздрібно́ї торгівлі основним інструментом, який дозволяє відслідкувати залежність фінансових результатів діяльності від витрат і обсягу товарообороту є операційний аналіз, на підставі якого з'являється можливість моделювати співвідношення цих показників з вибором найбільш оптимальної моделі, використовуючи механізм операційного і фінансового левєриджу.

Операційний левєридж – це механізм управління прибутком підприємства, заснований на оптимізації співвідношення постійних і змінних витрат. З його допомогою можна прогнозувати зміну прибутку підприємства залежно від зміни обсягу товарообороту, а також визначити точку беззбиткової діяльності. Співвідношення приросту суми прибутку й величини товарообороту характеризується параметром «ефект (сила) операційного важеля». Дія ефекту пов'язана з неоднаковим впливом змінних і постійних витрат на фінансовий результат при зміні обсягу реалізації товарів у даному релевантному періоді. Чим більша питома вага постійних витрат, тим сильнішим стає ефект важеля.

Розрахунок ефекту фінансового важеля є одним із механізмів оцінки ефективності використання й обґрунтування додатково залучених позикових засобів. Він відображає співвідношення позикового і власного капіталу, що характеризує рівень фінансової стійкості підприємства і підвищення ефективності бізнесу за рахунок залучення позикового капіталу. Якщо значення ефекту фінансового важеля позитивне, то залучення позикових засобів у господарський оборот признається виправданим. У випадку, коли цей показник має від'ємне значення, то залучення позикових коштів є неефективним, що веде до зниження рентабельності власних засобів підприємства, тобто зменшення прибутку, накопиченого в попередні періоди.

Отже, операційний аналіз дає змогу виявити оптимальні пропорції між змінними і постійними витратами, обсягом товарообороту і прибутком, мінімізувати підприємницький ризик.